

V/HT\

Tarkastuslautakunnan
arviointikertomuksen 2025 vastineet

Talouden arviointia

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Tilikausi oli ylijäämäinen kuudetta vuotta peräkkäin. Vuosi 2025 toteutui kokonaisuutena kuitenkin muutettua talousarviota heikompana
- Kunnan väkimäärä on kehittynyt lievästi suotuisasti, ja verotulot lievässä nousussa, mutta jäivät alle muutetun talousarvion
- Vihdin työttömyysaste 10.1 % on korkea ja trendi oli nouseva vuoden lopulle ollen kuitenkin valtakunnan (13 %) ja Uudenmaan (12.8 %) keskiarvoa alhaisempi
- Toimintakulujen kasvu vuodesta 2024 oli 5.11 % ja se oli korkeaa tasoa (inflaatio v. 2025 0.3 %). Selitykseksi on todettu henkilöstökulujen nousu mm. Palkan korotukset ja kuntien tehtävien laajennukset eli TE-palvelu-uudistus ja työttömyysturvan laajentuminen kuntien maksuosuudessa. Kulut jäivät kuitenkin alle muutetun talousarvion

VASTINE

- Toimintakulujen kasvu: korkealla pysyvä energian hinta nostaa kustannuksia. Lisäksi tasaisesti kasvava liikenneväylien määrä nostaa kustannuksia. Liikenneväyliin tulee kohdistaa kunnossapitokorjauksia ja jatkuvia kunnossapitotoimenpiteitä kuten lumenaurauksia, hiekoitusta ja hiekan poistoa.

Vihdin vesihuoltolaitos

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Vesihuoltolaitoksella ja samalla Vihdin kunnalla on edessä merkittäviä investointeja ja päätöksiä lähivuosina. Tilanne on avoin liittyen luvan käsittelyviiveisiin LVV:ssä ja hallinto-oikeudessa
- Etelä Nummelan puhdistamon lupa on hallinto-oikeuden käsittelyssä. Jos lupaa ei saada ei ole kuin yksi vaihtoehto
- Tulos on parantunut edellisestä vuodesta, toiminnalliset tavoitteet osittain toteutuneet, taloudelliset tavoitteet toteutuneet

VASTINE

- Vesihuoltolaitoksen investoinnit ovat merkittäviä, vaihtoehtoina on uusi jätevedenpuhdistamo tai siirtolinja HSY:n puhdistamolle. Molemmat ratkaisut vaativat merkittäviä investointeja vuosina 2029-2033
- Vihdin Vesi päivittää säännöllisesti taloussuunnitelman 10 vuodeksi, suunnitelma on laadittu vesihuoltolaitoksille tarkoitetun taloudenmallinnusohjelmaa hyödyntäen
 - Taloussuunnitelmassa on arvioitu tulevien vuosien kaikki investoinnit ja käyttömenot sekä niiden vaikutus maksujen korotustarpeisiin ja lainan ottoon
 - Suunnitelman mukaan vesimaksuja tulee korotetta vuosittain, jotta maksukorotukset pysyvät maltillisina ja vältetään suurilta kertakorotuksilta investointien toteutushetkellä
 - Taloussuunnitelmaa päivitetään vuosittain, viimeisin päivitys on juuri työn alla ja valmistuu elokuussa 2026

Investoinnit

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Merkittävä riski on, että investoinnit eivät tuota odotettua tulonmuodostusta tai väestönkasvua, joka nostaa kunnan taloudellista painetta
- **Investoinnit toteutuivat jokseenkin suunnitellun suuruisina (n. 95 % nettona katsottuna muutettuun TA verrattuna)**
- Investoinnit tulevat jatkumaan merkittävinä tulevana vuosina, koostuen mm. Nummelan vedenpuhdistusratkaisun uusimisesta, Länsiradasta ja sen ympärille rakennettavan infrastruktuurista ja suunnitelmalistalla on useita muitakin hankkeita – onkin ilmeistä, että investoinneissa joudutaan tekemään valintoja ja aikatauluttamaan niitä

VASTINE

Kuntatalouden pitämiseksi tasapainossa tulee investointeja jaksottaa ja harkita tarkoin, mitkä investoinnit ovat välttämättömiä ja tuovat lisäarvoa. Rakennettu ympäristö edellyttää kuitenkin jatkuvia korjauksia, että korjausvelka saadaan pidettyä hallinnassa ja ehkäistään kiinteistöjen ja teknisen infrastruktuurin rappeutumisen aiheuttamat ongelmat jatkossa (kuten sisäilmaongelmat ja ajoneuvovauriot)

Havaintoja taloushallinnon prosesseista

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Vihdin kunnassa on v. 2025 ollut taloushallinnon uudistus taloushallinnon omaksi toiminnaksi siirto Sarastialta. Tämä on ollut onnistunut muutos
- Vihdin kunnanvaltuusto 17.3.2025 § 11 on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet. Konsernitasolla sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ohjataan myös Vihdin kunnan konserniohjeella, jonka valtuusto on hyväksynyt 18.3.2024 § 17. Tämän lisäksi hallitus on ohjeistanut sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta ja määrännyt tekemään vuosittaisen riskikartoituksen, joka valmistui vuoden 2025 lopulla
- **Kunnan riskikartoituksessa on noussut sisäisen riskinä talouden johtamisen ja seurannan prosessit. Tämä kuvastaa huolta talouden seurannan, ohjauksen ja ennakkoinnin riittävästä tilanteesta, jossa kunnan menot kasvavat nopeammin kuin tulot. Verotulojen kehitys ja työllisyyden kehitys nousivat vuoden 2025 arvioinnissa merkittäviksi taloudellisiksi riskeiksi**

VASTINE

Kuntaympäristöpalvelut seuraa ja arvioi riskejä jatkuvasti. Turvallisuusriskit huomioidaan kuntalaisten päivittäiset tarpeet huomioiden. Lisäksi maailmanpoliittinen tilanne vaikuttaa omaisuuden suojaamiseen. Talousriskit huomioidaan investoinneissa ja sopimusjärjestelmissä. Laadulliset riskit hallitaan valvontatyöllä. Juridiset riskit ovat keskeinen osa hankintaprosessia, sopimusrakenteiden ymmärrystä kehitetään.

Taloutta seurataan aktiivisesti ja tarvittaessa toimenpiteisiin ryhdytään kustannusten säästämiseksi.

Vastuullinen taloudenpito

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Tilikauden tulos ylitti alkuperäisen talousarvion, mutta jäi muutetusta talousarviosta. Tulevat vuodet tulevat kuitenkin olemaan haastavia ja ennuste on, että kunnan tulos kääntyy alijäämäiseksi mahdollisesti jo v. 2027. Vihdin tuleva kehitys edellyttää talouden pitkäjänteistä tasapainottamista, investointien hallittua jaksottamista ja väestörakenteen muutoksiin reagoivaa palvelusuunnittelua ja tarkkaa ennakkoarviointia mm. Investointien suhteen. Länsiradan edistäminen ja jätevesipuhdistamon toteuttaminen muodostavat kunnan pitkän aikavälin strategisia kulmakiviä, mutta niiden lisäämä taloudellinen paine on otettava huomioon tulevaisuuden päätöksenteossa
- Talousraportoinnissa ja –ohjauksessa on edelleen kehitettävää
 - Mittareiden asettaminen ja toiminnan suunnittelu ja seuranta sekä parhaaseen tietoon perustuvien ennakkoarviointien tekeminen mm. investointien osalta
 - Talousjohdon on tuettava vahvemmin valmistelua ja päätöksentekoa, ja operatiivisen johdon tulisi jatkossa entistä paremmin varmistaa talousjohdon valmiutta palvella myös tarkastustointia arvioinnin ja tilintarkastuksen loppuvaiheessa

VASTINE

Taloutta seurataan aktiivisesti ja tarvittaessa toimenpiteisiin ryhdytään kustannusten säästämiseksi, mikäli talousraportointi edellyttää toimenpiteitä.

Täsmällisen kustannusarvion laatiminen edellyttää, että käytössä on valmiit suunnitelmat, joiden pohjalta tehdään laskelmat. Investointien valmisteluvaiheessa on usein tilanne, että suunnitelmia ei ole ja investointimäärärahat arvioidaan karkeasti neliö- ja kuutiomääriin perustuen sekä hankkeen vaativuustekijöillä. Useamman vuoden kestävässä investoinneissa toteuma voi myös vaihdella vuosien välillä johtuen palveluntuottajan etenemisnopeudesta ja järjestyksestä.

Kuntaympäristön palvelukeskus tekee aktiivista yhteistyötä talouspalvelun kanssa.

Henkilöstö

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Kunnan henkilöstöjohtaja vaihtui v. 2025. Muutosprosessi aiheutti jonkin verran katveita toiminnassa.
- **Työhyvinvoinnin mittareissa ei ole saavutettu tavoiteltua tasoa.** Työhyvinvointikyselyn tulokset ovat olleet laskussa. Tulokset on esiteltävä avoimesti ja huomioitava kehitystyössä edelleen. On hyvä, että yksiköissä on tehty kehittämissuunitelmat tilanteen kääntämiseksi ja niiden tuloksia on seurattava jatkossa. Henkilöstön hyvinvoinnin eteen tehtävä työ on jatkuva kehittämistä. On tärkeää varmistaa organisaation toiminnan hyvät edellytykset ja tiedonkulkua. Yhteistyö työyksiköiden välillä on saatava vieläkin paremmaksi. Henkilöstön tasapuolinen/yhdenvertainen kohtelu on keskeistä
- Edelleen on tärkeää kehittää esihenkilötyön osaamista. Selvät tavoitteet, seuranta ja palautteet lisäävät työn merkityksellisyyttä ja työtyytyväisyyttä
- Sairauspoissaolojen määrä kääntyi kokonaisuudessaan hiukan kasvuun (huomioiden ilman todistusta pidetyt poissaolot) verrattuna vuoteen 2024 ja oli hieman kuntien keskiarvotason yläpuolella. Pidempien sairauslomien (yli 30 päivää) oli kuntien tavanomaista tasoa alhaisempi 8.9 %, mikä on luonnollisesti hyvä asia
- **Lähtövaihtuvuus on saatu kokonaisuudessaan tavoitteeseen**, mutta vakinaisen henkilökunnan osalta lähtövaihtuvuus on korkeampaa
- **Psyykkisistä syistä johtuvien sairauslomien määrä on 19.4 %** kaikista poissaoloista ja määrä on ollut kasvussa vuodesta 2023. Tässä **ei ole päästy tavoitteeseen**, vaikka esihenkilötyöhön tämän suhteen onkin panostettu. Tätä pitää edelleen jatkaa

VASTINE

Kuntaympäristön palvelukeskus seuraa työhyvinvointia ja pitää kehittämissuunnitelmissa väliarviointeja.

Kuntaympäristön palvelukeskuksen tulosalueet tekevät yhteistyötä tulosalueiden välillä sekä muiden palvelukeskusten kanssa.

Tavoitteiden asettamista kehitetään seuranta ja palautteet huomioiden. Epäkohtiin on myös kyettävä puuttumaan ja korjaavia toimenpiteitä tekemään.

Liikkuminen

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Strategiakauden 2022–2025 kevyen liikenteen verkostolle asetettu tavoite oli 20 000 metriä uusia väyliä. Toteutuma jäi selvästi alle tavoitteesta. V. 2025 aikana kevyenliikenteen väylää tehtiin kuitenkin eniten koko strategiakautena. Kuntalaisten tyytyväisyys sekä kevyenliikenteen, että julkisen liikenteen osalta ei ole tavoitteessa
- Myönteiset edistysaskeleet: mt110:n kevyen liikenteen väylän rahoituksen neuvottelu valtion tieverkolla sekä Kirkkonummen ja valtion kanssa yhteisesti suunniteltu kevyen liikenteen väylä Rostista Veikkolaan. Yhteishankkeet ovat tarkoituksenmukainen tapa toteuttaa väyliä, joita Vihti ei yksin pystyisi rahoittamaan
- ELY-vetoinen joukkoliikenne toteutui ensimmäisen täyden kalenterivuoden ajan nettokustannuksella noin 1,7 M€. Lipputulot ylittivät odotukset noin 500 000 eurolla, mikä on taloudellisesti myönteinen tulos
- Tarkastuslautakunta toteaa, että **liikkumisen strategiset tavoitteet jäivät kokonaisuudessaan toteutumatta**. Tulevalla strategiakaudella tavoitteen asetteluun, resurssointiin ja seurantaan on syytä kiinnittää enemmän huomiota
- Lentokenttä: Konkreettiset toimenpiteet sähköisen ja miehittämättömän ilmailiikenteen kehittämiseksi puuttuvat (raportoinnista kokonaan)/ eivät toteutuneet strategiakautena

VASTINE

Uutta kevyenliikenteen väylää rakennettiin 5,475 km vuonna 2025.

Valtion kanssa toteutettavissa hankkeissa noudatetaan tiehankkeen menettelyjä, joissa on enemmän työvaiheita ja osapuolia ja ne ovat siten hitaampia. Lisäksi meillä on hankkeita, joissa maanomistajat eivät myötävaikuta kevyenliikenteen hankkeisiin.

Yhdyskuntatekniikalla on vuosittain kymmeniä hankkeita ja henkilökuntamäärä on rajallinen.

Tekninen lautakunta

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Merkittäviä taloutta kuormittavia investointeja valmistellaan uudisrakentamiseen, peruskorjaukseen ja kunnallistekniikkaan
- Rakennuslupa hakemusten määrä on laskenut merkittävästi
- Henkilöresursseissa vajetta, rektyroinnissa haasteita
- Hankintasopimusten ja hankintojen hallinta ja ohjaustoiminta ja kilpailutukset vaativat tarkkuutta prosessien ja käytänteiden osalta mm. Puitesopimurajat

VASTINE

Kunnan elinvoimaisuuden ylläpito ja kilpailukyvyn varmistaminen edellyttää investointeja. Kunnan infran ja kiinteistökannan korjausvelan hallinta edellyttää investointeja ongelmien ehkäisemiseksi.

Rakentamis- ja ympäristölautakunta vastaa rakennustoiminnan ja rakennetun ympäristön valvonnasta.

Hankinnan ja sopimushallinnan ohjausta ja valvontaa on kehitetty ja tehostettu vuodesta 2023 alkaen.